

Medicine, section of Social and Forensic psychiatry, 1979.

8. Hare RD. The Hare psychopathy checklist-revised. Toronto: Multi-Health Systems, 1991.
9. Buchsbaum MS, Coursey RD, Murphy DL. The biochemical high-risk paradigm: Behavioral and familiar correlates of low platelet monoamine oxidase activity. *Science* 1976; 194: 339-41.
10. Schalling D, Åsberg M, Edman G, Orelund L. Markers for vulnerability to psychopathology: Temperament traits associated with platelet MAO activity. *Acta Psychiatr Scand* 1987; 76: 172-82.
11. Belfrage H, Lidberg L, Orelund L. Platelet monoamine oxidase activity in mentally disordered violent offenders. *Acta Psychiatr Scand* 1992; 85: 218-21.
12. Orelund L, Hallman J. The correlation between platelet MAO activity and personality – A short review of findings and discussion on possible mechanisms. In: Yu PM, Tipton KF, Boulton AA, eds. *Progress in brain research: Current neurochemical and pharmacological aspects of biogenic amines: Their function, oxidative deamination and inhibition*. New York: Elsevier, 1995; 106: 77-84.
14. Zuckerman M. *Sensation seeking. Beyond the optimal level of arousal*. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 1979.
15. Dåderman A, af Klinteberg B. *Personality dimensions characterizing severely conduct disordered male juvenile delinquents*. Stockholm: Department of psychology, Stockholm University, No 831, 1997.
17. Eysenck HJ. *The biological bases of personality*. Springfield, IL: Charles C Thomas, 1967.
18. Zuckerman M. *Psychobiology of personality*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991.
19. Eysenck HJ, Eysenck SBG. *Manual for the Eysenck personality questionnaire*. San Diego, CA: Educational and industrial testing service, 1975.
22. Schalling D. The development of the KSP inventory. In: af Klinteberg B, Schalling D, Magnusson D, eds. *Self-report assessment of personality traits. Reports from Project Individual Development and Adjustment*. Stockholm: Department of psychology, Stockholm University, No 64, 1986.

## Summary

### Self-rating scales reveal psychopathy

Anna Dåderman, Lars Lidberg

*Läkartidningen* 1997; 94: 383–390

Psychopathy is regarded as a dimensional concept – i.e., a person can be more or less psychopathic. This approach enables psychopathy to be measured with reliable, validated personality scales, and to be related to impairment of serotonergic function in the brain.

Several personality inventories are described in the article, especially the Karolinska Scales of Personality, the Zuckerman Sensation Seeking Scales, form V, the Eysenck Personality Questionnaire, including an impulsiveness scale from the IVE (Impulsiveness-Venturesomeness-Empathy) inventory, and the old dimensional scale, the Marke-Nyman Personality Temperament scale based on the personality theory of Henrik Sjöbring. In this way both old and new, and both Swedish and foreign personality concepts are linked together. Personality scales are easy to use and enable better stability and validity of results to be attained.

*Correspondence:* Professor Lars Lidberg, Dept of Forensic Psychiatry, Box 4044, S-141 04 Huddinge.

## KORTKLIPP

### Operation överskattad vid stressinkontinens?

Visserligen blir många kvinnor bättre av operation för stressinkontinens, men behandlingen är inte så effektiv som den framställs i läroböcker. Det bör kvinnorna få reda på i förväg, understryker fem engelska forskare som genom enkäter följt upp 442 kvinnor tre, sex och tolv månader efter operationen (*BMJ* 1997; 315: 1493-8). Omkring 360 besvarade alla enkäterna, och forskarna fick också pre- och postoperativ information från operatörerna.

Endast 28 procent av kvinnorna blev botade, dvs urinkontinenta, men 87 procent blev bättre. Nästan tre fjärdedelar hade fått bättre psykisk hälsa, men en fjärdedel hade försämrats. Problemen gällde främst smärtkontrollen efter operationen – bara 10 procent var nöjda med den – och en tredjedel fick komplikationer under sjukhustiden, i första hand svårigheter att urinera.

Kirurgerna var oftare än kvinnorna själva nöjda med resultatet (85 procent mot 66 procent). 68 procent av kvinnorna skulle rekommendera operationen till en bekant med liknande besvär.

Underlaget för att bedöma kirurgisk behandling av stressinkontinens är ganska dåligt enligt en genomgång av 943 artiklar, av vilka endast 11 var randomiserade och kontrollerade. Att kvaliteten vetenskapligt sett var svag visas av att ingen studie fick mer än 48 poäng av 100 möjliga. Kort uppföljningstid och varierande operationsteknik gör det också svårt att klara ut vilken metod som är bäst (*Ugeskrift for Læger* 1998; 160: 151, 157-62, 182-3).

### Saltkänsligt blodtryck kardiiovaskulär riskfaktor

Saltkänsligt blodtryck är en oberoende kardiiovaskulär riskfaktor vid hypertoni, hävdar japanska forskare som under i genomsnitt sju år följt upp 156 hypertoner, av vilka 62 vid studiestarten bedömdes vara saltkänsliga. Det innebär att deras blodtryck låg 10 procent högre vid saltrik kost (12–15 g/dag) än vid saltfattig (1–3 g/dag).

Under uppföljningen inträffade dubbelt så många kardiiovaskulära »händelser» per 100 patientår bland de saltkänsliga. Det gällde oftast slaganfall, därefter angina pectoris och hjärtinfarkt (*Lancet* 1997; 350: 1734-7). Saltkänslighet är vanligare i Japan än i tex Europa.

I en annan artikel i *Lancet* (1997;

349: 1353-57) rapporterar tyska forskare att de funnit samband dels mellan adducinlokus och hypertoni, dels mellan en mutation i njurtubuliproteinet alfa-adducin och hög känslighet för förändringar i natriumbalansen. Kanske kan fyndet utnyttjas för att klara ut vilka hypertoner som har nytta av diuretika eller minskat natriumförråd.

### Misstanke om appendicit klarläggs med datortomografi

Det har tidigare visats att datortomografi kan ge korrekt diagnos vid klinisk misstanke om appendicit. Nu har en studie från Boston av 100 konsekutiva patienter på en akutmottagning visat att DT som rutin också förbättrar vården och minskar resursförbrukningen (*New England Journal of Medicine* 1998; 338: 141-6, 190-1).

DT genomfördes när patienterna skulle tas in på sjukhus för observation eller akut operation eftersom anamnes, vanlig undersökning och laboratorieresultat talade för appendicit. Endast 53 av patienterna hade verkligen appendicit, och DT gav korrekt diagnos i 98 procent av fallen.

För 59 patienter innebar DT-fyndet ändrad behandling, bl a slapp 13 onödig operation (en besparing på mer än 47 000 dollar) och hos 11 diagnostiserades andra åkommor. I genomsnitt sparade man 447 dollar per patient med DT som rutin.

En ledarkommentator påpekar att DT visserligen har högre sensitivitet och bättre prediktivt värde än ultraljudsundersökning, men på minussidan för DT finns strålningen (om än liten). Särskilt när det gäller barn finns det därför goda skäl att vidareutveckla ultraljuddiagnostiken, som är snabbare, enklare och billigare.

Det är dock på sin plats med en varning – förbättra också anamnes och kroppsundersökning så att alla inte behöver skannas. Lita inte blint på en teknik, manar ledarskribenten.

### Många kvinnor ångrar tidig samlagsdebut

En enkät besvarad av 477 män och 458 kvinnor på Nya Zeeland visar att medianåldern vid första samlaget var 17 år för män och 16 år för kvinnor. Mer än hälften av kvinnorna tyckte att de borde väntat längre – andelen ökade till 70 procent bland kvinnor med samlagsdebut före 16 års ålder.

Yngve Karlsson, *Läkartidningen*